

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1925 kl. 6 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av fortsättningsskola med endast en årskurs.
(2:dra avd.)*

I en den 27 februari 1925 dagtecknad proposition nr 73, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit riksdagen att i fråga om de för fortsättningsskolan gällande huvudsakliga grunder och bestämmelser besluta,

dels att i skoldistrikt, som vid folkskola, tillhörande någon av folkskolans huvudformer, eller vid mindre folkskola av D₁-form anordnat obligatorisk sjunde årsklass, fortsättningsskolekursen må, under de villkor Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, kunna omfatta allenast en årskurs med minst ett-hundraåttio undervisningstimmar,

dels ock att den tid, under vilken skolpliktig skall vara skyldig att delta i undervisningen vid fortsättningsskola med endast en årskurs, må kunna av skoldistrikt utsträckas intill femhundrafyrtio undervisningstimmar.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag är närmast föranlett av en utav 1924 års riksdag avlåten skrivelse, nr 307, däri riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte efter nödig utredning vidtaga åtgärder för sådan ändring i stadgan för fortsättningsskolan av den 16 september 1918, att skoldistrikt med obligatorisk sjunde folkskoleklass måtte kunna anordna fortsättnings-skola med ettårig kurs. Förslaget innebär icke någon definitiv lösning av frågan om fortsättningsskolans ställning i skolsystemet utan är endast avsett att vara av en provisorisk karaktär.

Enligt förslaget skall såsom grundförutsättningar för inrättande av ettårig fortsättningsskolkurs gälla, att densamma bygger på en obligatorisk sjunde

årsklass av folkskolan, ävensom att folkskolan skall tillhöra de s. k. huvudformerna av undervisningsplanens olika skoltyper eller D₁-formen, d. v. s. vara heltidsläsande. I sistnämnda hänseende betonar departementschefen, att man icke kan eftergiva på något av dessa krav, så vitt ej hela den tilltänkta reformen av fortsättningsskolan skall resultera i ett förfuskande av fortsättningsskolan. Enligt departementschefens mening torde det till och med få anses ganska tvivelaktigt, huruvida utan svårare olägenhet en ettårig fortsättningsskola kan baseras på lägre skoltyp än folkskola av B₂-form. Där emellertid nu nämnda förutsättningar äro för handen, skulle skoldistrikt likväl äga full frihet att, om distriktet så önskade, upprätthålla fortsättningsskola med mer än en årskurs.

Anordningen med ettårig fortsättningsskola skulle förekomma, endast då upprättandet eller bibehållandet av en sjunde årsklass i folkskolan därigenom verksamt främjades och distriktets skolväsende i sin helhet därigenom förbättrades. Den tvååriga fortsättningsskolan borde därför framstå såsom normaltypen, och frågan om anordnandet av ettårig fortsättningsskola skulle göras beroende av en genom skolöverstyrelsen verkställd prövning från fall till fall med hänsyn tagen till skolväsendets tillstånd i varje särskilt skoldistrikt.

Såsom minimitid för fortsättningsskola med en årskurs föreslås 180 timmar eller alltså hälften av det för den tvååriga fortsättningsskolan fastställda. Den längsta tid åter, för vilken skoldistrikt skulle kunna erhålla statsbidrag för undervisning i ettårig fortsättningsskola, har med hänsyn till det praktiska arbetet i de yrkesbestämda fortsättningsskolorna ansetts böra bestämmas till 540 timmar eller alltså den maximitid, som nu gäller för åtnjutande av statsbidrag samt för skolplikt i fortsättningsskola.

Utskottet har ansett sig böra i stort sett uttala sin anslutning till vad departementschefen i den föreliggande frågan anfört. Visserligen har inom utskottet en viss tvekan gjorts gällande, huruvida den föreslagna anordningen lämpligen bör komma till någon större tillämpning beträffande distrikt, där de minst gynnsamma bland de av departementschefen ifrågasatta skolformer blivit införda. Då det emellertid enligt utskottets mening framstår såsom önskvärt, att på det föreliggande området vinnes en viss erfarenhet, har utskottet icke velat motsätta sig vad Kungl. Maj:t jämväl i nyssnämnda hänseende föreslagit. Dock förutsätter utskottet, att vid prövning i de särskilda fallen om medgivande att inrätta en ettårig fortsättningsskolkurs av vederbörande myndighet noggrant tillses, att undervisningen under sjunde folkskoleåret så ordnas, att under detsamma inhämtas minst så mycket av det för ifrågakommande typ av fortsättningsskola särskilt föreskrivna kunskapsstoff, som eljest skulle hava inhämtats under det första året i fortsättningsskolan.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i fråga om de för fortsättningsskolan gällande huvudsakliga grunder och bestämmelser besluta,

dels att i skoldistrikt, som vid folkskola, tillhörande någon av folkskolans huvudformer, eller vid mindre folkskola av D₁-form anordnat obligatorisk sjunde årsklass, fortsättningsskolekursen må, under de villkor Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, kunna omfatta allenast en årskurs med minst etthundraåttio undervisningstimmar,

dels ock att den tid, under vilken skolpliktig skall vara skyldig att deltaga i undervisningen vid fortsättningsskola med endast en årskurs, må kunna av skoldistrikt utsträckas intill femhundrafyrtio undervisningstimmar.

Stockholm den 17 april 1925.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtande nr 51.
